

- Usiku wa leo tunaanza uchunguzi wetu wa matukio ya juma la sabini la Danieli, linalojulikana zaidi kama Dhiki ya miaka saba duniani.
 - Hiki ndicho kipindi cha mwisho cha enzi yetu ya sasa
 - Katika kipindi hiki cha historia kijacho, Bwana atatekeleza mfululizo wa hukumu zenye kutikisa dunia
 - Kulingana na Danieli 9, kusudi lake linalenga taifa la Kiyahudi na Agano lao la Kale
 - Kwa hiyo, mengi tunayoweza kujifunza kuhusu kipindi hiki yanapatikana katika Agano la Kale lenyewe.
 - Israeli walionywa mara kwa mara na manabii wao kuhusu kipindi kijacho cha hukumu
 - Wakati huu wa dhiki ungefanya taifa lipige magoti na hatimaye kwa Kristo
 - Na hilo ndilo kusudi lake kuu...kuleta taifa la Israeli katika utambuzi kwamba Yesu alikuwa na ndiye Masihi wao
 - Na tulipojiandaa kuingia katika sehemu hii ya kitabu, tulijifunza mabadiliko kutoka Enzi ya Kanisa hadi kipindi hiki cha mwisho cha miaka saba ya historia.
 - Kwanza, tulijifunza kwamba Dhiki ni miaka saba ya mwisho ya enzi hiyo kabla tu ya Kuja kwa Pili kwa Kristo (Danieli 2 na 7)
 - Ambayo ilituambia kwamba Kuja kwa Pili kwa Kristo hakuwezi kuwa karibu... lazima kusubiri dhiki iishe
 - Kisha tukajifunza kwamba muda wa Kanisa duniani ungeisha kabla ya kuanza kwa matukio haya
 - Kwanza, kitabu cha Ufunuo kinatuambia kwamba Enzi ya Kanisa (mambo "yaliyopo") lazima yaishe kabla ya mambo yanayofuata kuanza.
 - Pili, tulijifunza wiki iliyopita kwamba matukio haya yamepangwa kwa ajili ya Israeli kupitia Agano lao la Kale
 - Na kwa kuwa Kanisa halishiriki katika agano hilo, hatujateuliwa kwa ghadhabu hiyo, Paulo anasema
- Hatimaye, tulimwona Yohana Mbinguni akimshuhudia Yesu akijiandaa kufungua kitabu, hati ya ardhi, kwa kuwa ana haki ya kuhukumu nchi ya Israeli na dunia.
 - Kufunguliwa kwa kitabu kutasababisha matukio ya Dhiki kuu mbele, kama matukio hayo yanavyoelezwa katika Sura ya 6-18
 - Tunapoingia katika Sura ya 6 usiku wa leo, tuna swali moja zaidi la kuchunguza, ambalo linavutia sana Wakristo wa leo.
 - Na swali hilo linahusu wakati wa mwisho
 - Tayari tumejifunza kwamba wakati wa Kuja kwa Yesu Mara ya Pili unaweza kujulikana kwa usahihi...itakuwa miaka saba baada ya kusainiwa kwa agano
 - Danieli 9 ilituambia kwamba agano litasainiwa kati ya kiongozi fulani wa ulimwengu na viongozi wa Israeli ili kuruhusu Israeli kuwa na hekalu
 - Agano hilo linaanza mwanzoni mwa Dhiki Kuu, kipindi cha mwisho cha miaka

saba cha Danieli

- Na tunajua kwamba Kanisa lazima liondolewe kabla ya wakati huo, lakini wakati wa kuondolewa kwetu (yaani, unyakuo) ni fumbo kamili.
 - Hata Mwana mwenyewe hajui siku au saa ya kuja kwake kwa ajili ya Kanisa... Baba pekee ndiye anajua, Yesu alisema
 - Lakini licha ya ukweli kwamba tarehe ya kuondolewa kwa kanisa haijulikani, tunajua inahusiana sana na mwanzo wa Dhiki Kuu
 - Kwa sababu kulingana na muhtasari wa Ufunuo, mwisho wa Enzi ya Kanisa unatupeleka katika mambo yanayotokea baada ya
- Kwa hiyo ikiwa kuna dalili kwamba mwisho wa wakati umekaribia, basi itakuwa tahadhari kwa Kanisa kwamba kuondolewa kwetu kunakaribia pia.
 - Na kama inavyobainika, Biblia inatuambia kuhusu ishara ambazo tunapaswa kuzitafuta ili kuonyesha mwisho wa enzi
 - Tunazipata katika kifungu katika Mathayo 24

[Mathayo 24:1](#) Yesu akaenda zake, akatoka hekaluni; wanafunzi wake wakamwendea ili kumwonesha majengo ya hekalu.

[Mathayo 24:2](#) Naye akajibu akawaambia, Hamyaoni haya yote? Amin, nawaambieni, Halitasalia hapa jiwe juu ya jiwe ambalo halitabomolewa.

[Mathayo 24:3](#) Hata alipokuwa ameketi katika mlima wa Mizeituni, wanafunzi wake wakamwendea kwa faragha, wakisema, Tuambie, mambo hayo yatakuwa lini? Nayo ni nini dalili ya kuja kwako, na ya mwisho wa dunia?

- Tukio hili linatokea siku mbili kabla ya kesi na kifo cha Yesu
 - Yesu alifika Yerusalemu siku ya Jumapili ya Matawi, na tangu wakati huo amekuwa akifundisha kwa siku nyingi hekaluni
 - Usiku, huondoka hekaluni na mjini kwenda kukaa Bethania, upande wa pili wa Mlima wa Mizeituni.
 - Hapo ndipo anapoelekea usiku huu, mashariki kuelekea Mlima wa Mizeituni
 - Huenda Yesu alikuwa akifikiria kuhusu mwisho wa maisha Yake na kile alichopaswa kuvumilia, lakini wanafunzi hawakuwa na ufahamu wa kile kilichokuwa karibu kutokea.
 - Kwa hiyo walikuwa wakitazama maeneo mbalimbali, wakizungumzia jengo la Hekalu la kuvutia
 - Kumbuka kwamba hekalu la Herode lilikuwa mojawapo ya miradi ya ujenzi yenye kuvutia zaidi kuwahi kufanywa katika historia yote.
 - Mawe makubwa ya msingi ni makubwa sana kiasi kwamba hadi leo bado tunapata ugumu kuelewa jinsi yalivyotengenezwa na kuhamishwa kwa usahihi mkubwa kiasi hicho.
 - Na jengo hilo lilichukua muda mrefu kukamilika... halikukamilika hadi karibu miaka

40 baada ya kifo cha Yesu... na kuharibiwa miaka michache baadaye.

- Kwa hiyo kwa kawaida wanaume hawa wanavutiwa nayo sana
- Lakini wanapomwonyesha Yesu jengo hilo, Yeye hujibu kwa maneno mazito sana
- Yesu anasema kwa uchochezi kwamba jengo hili kubwa litabomolewa, jiwe kwa jiwe
 - Hiyo ingekuwa kama mtu anayetuambia kwamba minara ya Kituo cha Biashara Duniani huko New York ingegeuzwa kuwa matofali kwa matofali
 - Ilikuwa vigumu sana kuamini, na hata hivyo kama ingekuwa kweli, lazima iwe inamaanisha kwamba mwisho wa dunia umefika, au ingeonekana hivyo.
- Kwa hiyo kauli ya Yesu ilisababisha wanafunzi kukaa kimya kwa muda wote uliobaki wa kutembea kuelekea Bethania.
 - Lakini mara tu wanapofika mahali pao pa kupumzika, wanaume hao wanaamua kwamba wanapaswa kujua zaidi kuhusu mambo haya.
 - Kwa hiyo wanamuuliza Yesu maswali kadhaa
 - Maswali yao yanakuwa muhtasari wetu wa kifungu kinachofuata katika Mathayo 24 na 25
 - Katika mstari wa 3 Mathayo anaandika maswali matatu
 - Mambo haya (yaani, uharibifu wa hekalu) yatatokea lini?
 - Ishara ya kuja kwako itakuwa nini?
 - Ni nini kitakuwa ishara za mwisho wa wakati?
 - Katika simulizi ya Luka kuhusu mazungumzo haya, anaandika swali la ziada

Luka 21:7 Wakamwuliza wakisema, Mwalimu, mambo hayo yatakuwa lini? Nayo ni nini ishara ya kuwa mambo hayo yako karibu kutukia?

- Luka anaongeza maelezo zaidi kwenye swali la kwanza
 - Walitaka kujua ishara kwamba uharibifu wa hekalu ulikuwa karibu kutokea
 - Labda kwa sababu walitaka kuondoka njiani wakati ilipotokea!
- Kwa hiyo tukiunganisha vifungu vyote viwili, tunaishia na maswali yafuatayo
 - 1. Uharibifu wa hekalu utatokea lini?
 - 1A. Ni ishara gani za uharibifu unaokuja wa hekalu?
 - 2. Ni nini itakuwa ishara ya kuja kwako?
 - 3. Ni nini itakuwa ishara za mwisho wa wakati?
 - Hatutazungumzia maswali ya 1, 1A katika utafiti huu (*tazama utafiti wa Mathayo kwa hayo*) na Swali la 2 litajadiliwa baadaye katika utafiti huu.
- Kinachofuata katika Mathayo 24 ni majibu ya Yesu kwa maswali hayo, lakini ili kuyatafsiri ipasavyo, ni lazima tugundue maelezo mawili muhimu.

- Kwanza, Yesu anaongeza swali la ziada ambalo wanafunzi hawakufikiria kuuliza
 - Yesu anaongeza maelezo kuhusu yale ambayo SIYO dalili za mwisho, na kufanya jumla ya maswali matano (1, 1A, 2, 3, 4)
 - Hili linaeleweka, hasa unapoonza aina za ishara ambazo Yesu anatoa
 - Baadhi ya ishara huchanganywa kwa urahisi na matukio ya kawaida, ya kila siku
- Jambo la pili tinalopaswa kuzingatia ni kwamba Yesu hajibu maswali haya kwa mpangilio uleule alioulizwa.
 - Badala yake, Yesu anachagua kutoa majibu Yake kwa mpangilio tofauti unaofaa zaidi kusudi la Yesu
 - Hasa, Anayajibu kwa mpangilio wa (4, 3, 1, 1A, 2)
 - Muktadha wa sura unaonyesha mpangilio huu tofauti, lakini tu ikiwa tunazingatia kwa makini maandishi
- Kwa hivyo Yesu anaanza kujibu swali ambalo wanafunzi hawakuuliza, ni nini ambacho si ishara za mwisho?

[Mathayo 24:4](#) Yesu akajibu, akawaambia, Angalieni, mtu asiwadanganye.

[Mathayo 24:5](#) Kwa sababu wengi watakuja kwa jina langu, wakisema, Mimi ni Kristo; nao watadanganya wengi.

[Mathayo 24:6](#) Nanyi mtasikia habari za vita na tetesi za vita; angalieni, msitishwe; maana hayo hayana budi kutukia; lakini ule mwisho bado

[Luka 21:8](#) Akasema, Angalieni, msije mkadanganyika, kwa sababu wengi watakuja kwa jina langu, wakisema, Mimi ndiye; tena, Majira yamekaribia. Basi msiwafuate hao.

[Luka 21:9](#) Nanyi mtakaposikia habari za vita na fitina, msitishwe; maana, hayo hayana budi kutukia kwanza, lakini ule mwisho hauji upesi.

- Onyo la kwanza la Yesu ni kwamba mtu yeyote katika Kanisa asipotoshwe na kuamini kwamba Yesu alikuwa tayari amerudi
- Itatokea kwamba wengi watakuja kwa jina la Yesu wakisema wao ndio Kristo
- Nao watafanikiwa kuwapotosha wengi, lakini sisi hatupaswi kupotoshwa
- Kwa hiyo watu wanaosema kwamba Yesu amekuja watakuwa wamekosea *kila wakati*, na hivyo tunaweza kuwapuuza *kila wakati*
 - Yesu atakaporudi, atatuleta pamoja naye, kwa hiyo hatuwezi kukosa
 - Kwa hiyo tunaweza kupuuza upuuzi kama huo kwa usalama na sio ishara ya mwisho
 - Masihi wa Uongo ni uwepo wa kudumu katika enzi hii
- Inayofuata Yesu anasema msiwe na wasiwasi kuhusu vita au uvumi wa vita
 - Kutakuwa na vita na uvumi wa vita katika enzi hii

- Lakini uwepo tu wa vita si ishara ya chochote
- Na uvumi kwamba vita vitaanza kati ya Iran na Israeli au Urusi na Israeli au mtu yeyote hauna maana na unapaswa kupuuzwa.
- Mambo haya bado siyo mwisho na mwisho hauji mara moja
- Kwa hiyo Yesu anaanza kujibu maswali yao, akianza na swali #3, ni nini dalili za mwisho wa wakati?
 - Kwa sababu ya utafiti wetu wa Danieli, sasa tunaelewa kile Yesu na wanafunzi wake walimaanisha waliposema "mwisho wa wakati"
 - Walikuwa wakizungumzia kuhusu enzi ambayo Danieli anatufasiria, Enzi ya Mataifa
 - Kwa hiyo Yesu sasa anaanza kutuambia ni ishara gani zitakazotangaza kwamba wakati huu wa sasa unakaribia mwisho wake

[Mathayo 24:7](#) Kwa maana taifa litaondoka kupigana na taifa, na ufalme kupigana na ufalme; kutakuwa na njaa, na mitetemeko ya ardhi sehemu mbalimbali.

[Mathayo 24:8](#) Hayo yote ndiyo mwanzo wa uchungu.

- Ishara za mwisho wa wakati zitakuwa kama uchungu wa kuzaa, Yesu anasema
- Hivyo tunapaswa kuelewa kidogo jinsi maumivu ya uzazi yanavyofanya kazi ikiwa tunataka kufahamu jinsi ishara hizi zitakavyofanya kazi
- Kwanza, tunajua kwamba uchungu wa kuzaa unaumiza, kama mke wangu anavyoweza kuthibitisha.
 - Ni maumivu makali ya kubana ambayo hukatiza maisha ya kawaida kwa mwanamke
 - Vivyo hivyo dalili za mwisho wa wakati...zitakuwa uzoefu wenye uchungu kwa ulimwengu
 - Na yataingilia maisha ya kawaida kwa kila njia inayowezekana
 - Pili, tunajua kwamba uchungu wa kuzaa unaweza kuanza kidogo sana, hata bila kutambulika
 - Baadhi ya wanawake wanaweza kudhani kwamba uchungu wao wa kuzaa si halisi mwanzoni
 - Ndivyo itakavyokuwa kwa ishara za mwisho wa wakati
 - Zitaanza polepole, na wengi hawatatambua au kutambua umuhimu wake
 - Kisha tatu, tunajua kwamba maumivu ya kuzaa huongezeka kadri muda unavyosonga
 - Mikazo inazidi kuwa na nguvu
 - Ndivyo itakavyokuwa kwa ishara za mwisho wa wakati kadri ishara zinavyojirudia mara kwa mara
 - Lakini kadri zinavyorudia, zitazidi kuwa na nguvu na kadri uharibifu

utakavyozidi kuwa mbaya

- Nne, maumivu ya kuzaa huongezeka mara kwa mara, yaani yanakaribiana zaidi
 - Kadiri mikazo inavyokaribiana, ndivyo mwanamke anavyokaribia mwisho
 - Ndivyo itakavyokuwa kwa ishara pia, zinapojirudia zikikaribiana zaidi na zaidi
 - Na kwamba kuongezeka kwa matukio ni ishara kwamba mwisho unakaribia
- Hatimaye, hatimisho hupelekea kuzaliwa kwa maisha mapya, na hapo ndipo pia tunapoelekea katika ishara hizi.
 - Kadiri maumivu yanavyoongezeka duniani na mwisho unavyokaribia, ndivyo kurudi kwa Kristo na mwanzo wa Ufalme unavyoongezeka.
 - Katika hatua hiyo, ulimwengu mpya na maisha mapya kwa Israeli na waumini wote yataanza
- Kwa hiyo huo ndio ulinganisho ambao Yesu anatoa kwa ishara za mwisho wa wakati, na sasa hebu tuangalie ishara maalum
 - Katika mstari wa 7 Yesu anasema kwamba taifa litainuka dhidi ya taifa na ufalme dhidi ya ufalme
 - Neno hili linasikika sana kama vita, lakini Yesu alisema tusitafute vita
 - Lazima kuna kitu tofauti kuhusu vita hivi
 - Jibu linatokana na kuelewa kifungu hiki katika muktadha wake wa kihistoria
 - Katika siku za Yesu, neno hili lilitumika katika utamaduni kama tafsida ya aina fulani ya vita
 - Neno hilo linamaanisha "vita vya dunia" au vita vinavyohusisha mataifa na falme zote duniani
 - Hii ni aina ya vita adimu na ya kipekee, na kwa kweli kabla ya karne ya 20 haikuwahi kutokea hapo awali.
 - Mnamo 1914 Ulaya iliingia vitani lakini kwa sababu ya mikataba na ushirikiano, vita hivyo hatimaye viliivuta sehemu kubwa ya dunia katika mapigano hayo.
 - Kwa ujumla, 88% ya mataifa ya dunia yalishiriki katika Vita vya Kwanza vya Dunia kwa kiwango fulani
 - Hii ilikuwa mara ya kwanza vita kama hiyo kupiganwa
 - Kwa kweli vita hivi vilikuwa vya kipekee sana kiasi kwamba vilichukuliwa kuwa "vita vya kukomesha vita vyote"
 - Hakuna mtu aliyewahi kuona kitu kama hicho hapo awali wala kufikiria kwamba kingeweza kutokea tena
 - Lakini walikuwa wamekosea kwa sababu muda mfupi baada ya Vita vya Kwanza vya Dunia tulikuwa na Vita vya Pili vya Dunia.
 - Vita hivyo vilikuwa na nguvu zaidi, mbaya zaidi kuliko vita vya awali, vikihusisha 95% ya mataifa ya dunia, kama vile uchungu wa kujifungua ungetabiri.
 - Sasa tunajua ni kwa nini Yesu alikataa vita katika jibu lake la awali
 - Hakutaka tukosee vita vya "kawaida" na vita vya kipekee vya dunia ambavyo

vingeashiria mwisho

- Tumeona mawili hadi sasa, kumaanisha kuwa tumeingia katika kipindi cha mwisho na tunapaswa kutarajia kuona mabaya zaidi... mabaya zaidi
- Ishara inayofuata ya mwisho wa enzi ni njaa katika sehemu mbalimbali
 - Sasa njaa pia ni jambo la kawaida duniani, kwa hivyo ili kuelewa ishara hii ni lazima tuifikirie kwa kuzingatia ulinganisho wa maumivu ya kuzaliwa.
 - Mwisho wa enzi utakapokaribia, njaa haitakuwa ya kawaida tu, bali itakuwa kawaida
 - Na hazitaathiri tu baadhi ya watu, bali kila mtu
 - Hiyo ndiyo maana ya Yesu kwa kusema “sehemu mbalimbali” – Anamaanisha katika sehemu ambazo hukutarajia kuziona zikitokea
 - Na zitakuwa kali na zenye uchungu zaidi kuliko chochote ambacho tumewahi kukiona hapo awali
 - Kwa hiyo itakuwa kwa kuongezeka kwa ukali na marudio ndipo watu wanaweza kuona njaa kama ishara ya mwisho
 - Lakini kumbuka, mwanzoni mwa uchungu wa kuzaa, unaweza kuwa mdogo sana kiasi kwamba ni vigumu kuuona
 - Na ndivyo itakavyokuwa na njaa ... hatua za mwanzo za ishara hii zinaweza kuwa ndogo na kupuuzwa, angalau mwanzoni
 - Leo, kuna dalili kwamba njaa inaongezeka kwa ukali na mara kwa mara na kuathiri watu wengi zaidi kuliko hapo awali.
 - Hata baadhi ya mataifa yaliyoendelea kiviwanda yameanza kukumbwa na uhaba wa chakula kwa sababu mbalimbali
 - Bei za vyakula zinaongezeka kwa kasi na vifaa vinapungua
 - Orodha ya bidhaa katika maduka ya mboga pia ni chache na inategemea usambazaji wa mara kwa mara
 - Tunapoendelea mbele kuelekea mwisho, ishara hii itaongezeka tu
- Hatimaye, Yesu anasema tafuta matetemeko ya ardhi yaongezeke...na kwa kuwa kupima matetemeko ya ardhi ni sayansi, ni rahisi kufuatilia utimilifu wa ishara hii
 - Utafutaji katika tovuti ya USGS unaonyesha mitindo ya matetemeko ya ardhi nchini Marekani na duniani kote katika karne iliyopita au zaidi
 - Takwimu zinaonyesha ongezeko la jumla la shughuli za tetemeko la ardhi duniani kote katika miongo ya hivi karibuni
 - Hasa, idadi ya matetemeko ya ardhi yenye nguvu kubwa nchini Marekani imeongezeka kwa kasi katika miongo mitatu iliyopita
 - Majimbo kama Oklahoma na Arkansas yameona ongezeko lisiloelezeka la shughuli za tetemeko la ardhi kwa kiwango kikubwa
 - Hizi si tofauti za kawaida na wanasayansi wameshindwa kuzielewa.
 - Na kwa kuangalia miongo iliyopita ikilinganishwa na karne iliyopita, ongezeko hilo ni kubwa sana.

- Idadi ya wastani ya matetemeko ya ardhi yenye nguvu kubwa kwa kila muongo mmoja katika karne iliyopita ilikuwa 110 na ilibaki sawa kutoka muongo mmoja hadi muongo mmoja.
 - Lakini katika muongo wa kwanza wa karne ya 21 idadi hiyo inaongezeka hadi zaidi ya 150
 - Na katika muongo wa pili wa karne hii tayari tumerekodi 165
 - Hii ni ongezeko la 43% ikilinganishwa na muundo thabiti wa miaka ya 1900
- Kwa hiyo vita vya dunia, njaa na matetemeko ya ardhi hutuambia kwamba tuko karibu na mwisho wa enzi, na vitafuata utaratibu wa uchungu wa kuzaa, na kuwa mbaya zaidi kadri muda unavyosonga mbele.
 - Kwa hivyo hilo linatuambia nini kuhusu cha kutarajia katika Dhiki Kuu?
 - Tunapaswa kutarajia kuona dalili hizi zikizidi kuwa mbaya zaidi
 - Na kwa kweli ndivyo tunavyopata tunapoangalia matukio ya kwanza yanayoanza Dhiki Kuu
 - Matukio hayo ya kwanza yatakuwa sawa na ishara hizi, ingawa ni mabaya zaidi
 - Kwa hivyo kabla ya Dhiki kuanza, tuna ishara saba ambazo ulimwengu utapokea ili kujua kwamba ziko mwishoni mwa wakati.
 - Yesu alitupa Vita vya Dunia, njaa, matetemeko ya ardhi katika Hotuba ya Mizeituni
 - Na mapema tulijifunza kuhusu kanisa linalopitia uasi
 - Na Danieli alisema kutakuwa na wafalme kumi wanaotawala na agano lililosainiwa na Israeli ili kuruhusu dhabihu
 - Na bila shaka, tunajua Kanisa litaondolewa wakati wa ufufuo
 - Lakini kuna ishara mbili zaidi zinazotangulia Dhiki Kuu na kutangaza mwisho wa enzi umekaribia.
 - Kwanza, Ezeieli anatuambia kuhusu kukusanywa tena kwa Israeli

[Ezeieli 20:33](#) Kama mimi niishivyo, asema Bwana MUNGU, hakika kwa mkono hodari, na kwa mkono ulionyoshwa, na kwa ghadhabu iliyomwagika, nitakuwa mfalme juu yenu;

[Ezeieli 20:34](#) nami nitawatoa katika mataifa, na kuwakusanya, na kuwatoa katika nchi mlizotawanyika ndani yake, kwa mkono hodari, na kwa mkono ulionyoshwa, na kwa ghadhabu iliyomwagika;

[Ezeieli 20:35](#) nami nitawaingiza katika jangwa la mataifa, na huko ndiko nitakakoteta nanyi uso kwa uso.

[Ezeieli 20:36](#) Kama nilivyoteta na baba zenu katika jangwa la Misri, ndivyo nitakavyoteta nanyi, asema Bwana MUNGU.

[Ezeieli 20:37](#) Nami nitawapitisha chini ya fimbo, nami nitawaingiza katika mafungo ya agano.

- Ezekieli anasema kwamba watu wa Israeli watakusanywa tena kutoka mahali walipotawanyika
 - Nao watarudi tena katika nchi ya Israeli
 - Na wanakusanywa tena mahususi ili waweze kuwa hapo ili kuvumilia Dhiki Inayokuja
 - Itakuwa wakati wa hukumu dhidi ya watu wa Israeli kama vile Bwana alivyowatendea baba zao jangwani.
- Na kama matokeo ya kupitishwa chini ya fimbo ya adhabu, watu wa Israeli watarudi katika kifungo cha agano.
 - Agano linaloonekana hapa ni Agano la Kale, ambalo ni makubaliano yanayoamuru adhabu hizi
 - Kwa hivyo tena, tuna ushahidi kwamba Dhiki hiyo imekusudiwa kwa ajili ya Israeli
 - Kwa hivyo katika maandalizi ya hukumu hiyo, wanakusanywa tena
- Hatimaye, Malaki anatuambia kwamba mhusika wa ajabu wa Agano la Kale atarudi Israeli kabla ya Dhiki Kuu

Malaki 4:1 Kwa maana, angalieni, siku ile inakuja, inawaka kama tanuri; na watu wote wenye kiburi, nao wote watendao uovu, watakuwa makapi; na siku ile inayokuja itawateketeza, asema BWANA wa majeshi; hata haitawaachia shina wala tawi.

Malaki 4:2 Lakini kwenu ninyi mnaolicha jina langu, jua la haki litawachomozea, likiwa na uwezo wa kuponya katika miale yake; nanyi mtatoka nje, na kucheza kama ndama watokapo mazizini.

Malaki 4:3 Nanyi mtawakanyaga waovu; maana watakuwa majivu chini ya nyayo za miguu yenu; katika siku ile niifanyayo, asema BWANA wa majeshi.

Malaki 4:4 Ikumbukeni Torati ya Musa, mtumishi wangu, niliyomwamuru huko Horebu kwa ajili ya Israeli wote, naam, amri na hukumu.

Mal. 4:5 Angalieni, nitawatumia Eliya nabii, kabla siku ile ya BWANA, iliyo kuu na ya kuogofya haijafika.

Mal. 4:6 Naye ataigeuza mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, na mioyo ya watoto iwaelekee baba zao, ili nisije nikaipiga dunia kwa laana.

- Malaki anawaambia Israeli kwamba siku ya moto, kuungua na hukumu inakuja duniani, ambayo ni marejeleo ya uharibifu wa Dhiki
 - Katika mstari wa 5 nabii anauita wakati huu “siku kuu na ya kutisha ya Bwana”
 - Tulijifunza mapema kwamba siku ya Bwana inarejelea Dhiki Kuu
 - Kwa hiyo tunajua hii ni marejeleo ya kipindi hicho cha miaka saba
 - Na Malaki anasema kwamba atamtuma nabii Eliya kabla ya siku hiyo
 - Eliya labda alikuwa nabii aliyeheshimiwa zaidi katika Agano la Kale

- Maisha yake yaliisha kwa njia ya ajabu, akiacha dunia katika gari la moto bila kupata kifo cha kimwili
- Hilo husababisha uvumi mwingi kuhusu kwa nini Mungu alimtendea Eliya kwa njia ya kipekee sana
 - Na Malaki anatuambia kwamba sababu ni kwa sababu huduma ya Eliya duniani haijakamilika
 - Atarudi Israeli ili kurejesha mioyo ya baba kwa watoto na watoto kwa baba zao
- Kifungu hiki cha fumbo kinarejelea Israeli kilichohamasishwa na muonekano wa Eliya, kurudi kwenye dini ya kweli.
 - Leo Wayahudi kwa ujumla hawafuati Sheria na hakika hawatoi dhabihu za wanyama kama inavyotakiwa
 - Bila hekalu, hawawezi kutoa dhabihu, lakini hata kama wangekuwa na hekalu leo, wachache wangekubali wazo hilo.
 - Kwa kweli, kama kuchinjwa kwa wingi kwa wanyama kungefanyika tena hekaluni, tunaweza kufikiria kwamba Wayahudi wengi wangeandamana kupinga
- Na bado kujengwa upya kwa hekalu na dhabihu kutakuwa muhimu sana katika siku za mwisho.
 - Dhiki yenyewe inaanza kwa sababu Israeli inaingia mkataba na mtu fulani ili kupata tena nafasi ya kufikia mlima wao wa hekalu ili kutoa dhabihu
 - Isipokuwa Israeli itie sahihi makubaliano kama hayo, Dhiki haiwezi kuanza na enzi haiwezi kuisha
 - Na kama Israeli haipendi kutoa dhabihu, basi haipendi fursa ya kujenga hekalu
- Kwa hiyo Bwana anamrudisha Eliya kwa watu wake ili kuwatia moyo kufuata Sheria kwa bidii tena
 - Eliya atarudisha mioyo ya watu kwa “baba” zao akimaanisha wazee wa Israeli kama Musa na Daudi
 - Mioyo ya watu itakuwa kama watoto katika kumtii Baba, wakijitoa kikamilifu kwa Sheria
 - Athari yake ni uamsho wa imani ya kidini miongoni mwa Wayahudi duniani kote wenye hamu mpya ya kutafuta hekalu na dhabihu chini ya Sheria.
 - Hilo linaweka msingi wa kusainiwa kwa agano linaloanza kuhesabu muda wa kipindi cha mwisho cha miaka saba ya enzi hiyo.
- Kwa hiyo kwa ujumla sasa tuna ishara tisa za kutafuta zinazotuambia tumefikia mwisho wa enzi hii
 - Kati ya ishara hizi zote tisa, ni ngapi tayari zimetimia katika siku zetu?
 - Tunaweza kuhesabu 5 kati ya nane kama ilivyotimizwa au katika mchakato wa kutimizwa
 - Hilo linawaacha wafalme kumi madarakani na kanisa kuondolewa
 - Na bila shaka, ishara ya mwisho ni agano lenyewe, kwa kuwa hilo litaanzisha Dhiki

Kuu

- Cha kushangaza tukio hilo halijatajwa popote katika Biblia
- Tunajua tu kwamba lazima litokee kwa sababu Danieli anasema hivyo
- Na katika Ufunuo 6 tunaona athari za wakati huo ingawa hatuoni wakati wenyewe
 - Na hapo ndipo tunapoelekea sasa katika mwanzo wa Dhiki Kuu katika Sura ya 6
 - Na kwa njia, swali la mwisho kuhusu kuja kwa Yesu litajadiliwa tutakapokaribia wakati huo katika somo letu.
 - Na kwa sababu napenda ramani za barabara, ni wakati wa kuanzisha ramani mpya ya barabara kwa ajili ya somo letu la Dhiki Kuu
- Dhiki inaweza kugawanywa katika sehemu tatu: nusu ya kwanza, nusu ya kati na nusu ya pili
 - Kila sehemu ina jukumu tofauti katika matukio ya miaka saba
 - Nusu ya kwanza imeangaziwa katika Sura ya 6-9
 - Matukio ya katikati ya dhiki kuu (kipindi cha mgawanyiko katika miaka saba) yameangaziwa katika Sura ya 10-15
 - Na matukio ya mwisho ya miaka saba inayoitwa Dhiki Kuu yameangaziwa katika Sura ya 16-19
 - Tutajifunza sura kwa sura ya kitabu, lakini pia tutazingatia kila sehemu ya kitabu kulingana na sehemu hizi tatu.
 - Kwa hiyo tunaanza na Sura ya 6 na nusu ya kwanza ya Dhiki

Ufunuo 6:1 Kisha nikaona Mwana-kondoo alipofungua mojawapo ya ile mihuri saba, nikasikia mmoja wa wale wenye uhai wanne akisema, kama kwa sauti ya ngurumo, Njoo!

Ufunuo 6:2 Nikaona, na tazama, farasi mweupe, na yeye aliyempanda ana uta, akapewa taji, naye akatoka, huku akishinda tena apate kushinda.

- Yohana anafungua Sura ya 6 kwa neno “kisha” (*kai*), ikimaanisha kuwa hili ndilo jambo linalofuata aliloshuhudia
 - Kwa hiyo tunahitaji kukumbuka tukio tuliloliacha mwishoni mwa Sura ya 5
 - Yesu yuko katika chumba cha enzi akishikilia hati ya ardhi kwa Dunia
 - Yesu anapovunja muhuri wa kwanza, mmoja wa viumbe hai wanne, anamwambia Yohana “njoo”
 - Maana katika muktadha huu ni kutazama mbali na mazingira yake ya karibu na kutazama chini duniani
 - Hii inaanza mpangilio wa kawaida katika kitabu cha Ufunuo
 - Yohana ni shahidi wa matukio Mbinguni
 - Amesafirishwa huko katika maono, kwa hiyo anaelezea kile anachokiona huko

- Lakini matukio yanayotokea Mbinguni kwa kawaida yatasababisha mwitikio Duniani
- Kwa hiyo malaika wanapotaka Yohana aandike matukio yaliyotokea Duniani, wanamwambia “Njoo” wakimaanisha kuja kutazama athari
- Kufunguliwa kwa mihuri minne ya kwanza kutasababisha kuonekana kwa farasi tofauti duniani, kila mmoja akiwa na rangi tofauti na athari tofauti.
 - Farasi hawa na wapandaji wao kwa kawaida huitwa wapanda farasi wanne wa ufunuo (au Farasi wanne wa Ufunuo)
 - Hatuna sababu ya kutilia shaka kwamba Yohana aliwaona farasi kama alivyoandika, lakini pia ni dhahiri kwamba farasi hawa wanne ni wa mfano
 - Tofauti ya rangi na maelezo ya kile wanachofanya yanathibitisha kwamba yanawakilisha matukio mengine yanayotokea duniani
 - Hili litaonekana wazi tunapoangalia kila moja
- Akimtazama farasi wa kwanza, Yohana anasema ni mweupe na anabeba mpanda farasi asiyetajwa jina - anayeitwa tu kama "yeye"
 - Mara ya mwisho tulipomwona "yeye" asiye na jina akitajwa katika kifungu cha mwisho wa dunia kuhusu mwisho wa enzi ilikuwa katika Danieli 9.

Dan. 9:27 Naye atafanya agano thabiti na watu wengi kwa muda wa juma moja; na kwa nusu ya juma hiyo atakomesha sadaka na dhabihu; na mahali pake litasimama chukizo la uharibifu; na hivyo, hata ukomo, na ghadhabu iliyokusudiwa imemwagwa juu yake mwenye kuharibu.

- Katika kifungu hicho cha awali, "yeye" alikuwa akirejelea pembe ndogo, Mpinga Kristo wa siku za mwisho.
- Kwa hiyo tunahitaji kuona kama kuna uhusiano wowote na "yeye" huyu
- Yohana anasema mpanda farasi anafika na upinde, lakini cha kushangaza Yohana hataji mishale kamwe
 - Hiyo ni kama mtu anayeelekeza bunduki bila risasi
 - Mtu anapokupungia bunduki, unaogopa kwa sababu inaonyesha shambulio
- Kwa kuwa hujui kama mtu huyo ana uwezo wa kuendelea na tishio hilo, lazima udhani anaweza
 - Kwa hiyo unashawishika kutii ingawa kwa kweli hawakuwa na nguvu ya moto
 - Hivyo katika kisa hiki, mwanaume mwenye upinde tu anaonyesha mtu anayetishia madhara lakini hana uwezo wa kuyatekeleza kikamilifu.
- Kisha pia ana taji, *stephanos*, ambayo ni taji unayopata au kupokea kwa kutambua mafanikio yako.
 - Kwa hiyo hana taji ya mfalme aliyezaliwa kiasili, ambayo kwa Kigiriki ingekuwa neno *diadem*
 - Na tunakumbuka kwamba Danieli alitumbuka kwamba pembe ya kumi na moja

haitakuwa mmoja wa watawala kumi wa awali wa dunia.

- Hivyo basi katika hili, *stephanos* inaonyesha mtu mwenye nguvu za kijeshi au kisiasa.
- Na farasi mweupe kwa kawaida ni aina ya farasi anayepandwa na kamanda wa kijeshi au kiongozi mshindi.
- Kwa hiyo tendo la kwanza kabisa la Dhiki litakuwa Yesu akimwachilia mtu duniani ambaye anatoka akishinda na kushinda.
 - Kutoka nje kunamaanisha kwenda ulimwenguni kote, na kushinda na kushinda kunamaanisha anaanza kuchukua udhibiti lakini mchakato huchukua muda.
 - Hamalizi ushindi wake kwa muda mfupi, lakini anasonga mbele kuelekea lengo hilo kwa muda fulani.
 - Maelezo haya yote yanafanya kazi kwa upatano na kinachoendelea duniani huku muhuri wa kwanza ukivunjwa
 - Mwanamume huyo hupata mamlaka yake kwa muda lakini zaidi kwa tishio la ushindi kuliko kwa nguvu halisi ya kijeshi.
 - Kwa kuwa tunajua Dhiki huanza na kusainiwa kwa makubaliano yanayosimamiwa na kiongozi mwenye nguvu duniani, muhuri huu ulio wazi unafaa kikamilifu
 - Hapa tuna kiongozi wa ulimwengu anayetamani kuwa mfalme, ambaye bado hajawa mfalme, lakini bado ana nguvu za kutisha.
 - Na anapopanda akishinda, nguvu zake zinaongezeka
 - Katika Danieli 9 tulijifunza kwamba mtu huyu angetoka katika watu fulani

Dan. 9:26 Na baada ya yale majuma sitini na mawili, masihi atakatiliwa mbali, naye atakuwa hana kitu; na watu wa mkuu atakayekuja watauangamiza mji, na patakatifu; na mwisho wake utakuwa pamoja na gharika, na hata mwisho ule vita vitakuwapo; ukiwa umekwisha kukusudiwa.

- Hekalu lilitabiriwa kuharibiwa na watu wa mkuu atakayekuja
 - Mkuu atakayekuja ni mtu yule yule kama "yeye" katika mstari wa 27 (Mpinga Kristo)
- Kwa hiyo Mpinga Kristo ni wa watu wale wale walioharibu hekalu, ambalo lilikuwa jeshi la Kirumi
 - Kwa kuwa Milki ya Kirumi ilivunjika, hatuwezi kumtambua mkuu wa "watu" hawa isipokuwa kusema lazima awe Mmataifa.
 - Huenda pia akawa Mzungu au Mashariki ya Kati
- Kwa hiyo Yesu anapovunja muhuri wa kwanza, mtu huyu anaanzishwa katika kazi yake ya ushindi
 - Na wakati huo unaanza na kusainiwa kwa agano la amani na Israeli linalowaruhusu kufikia mlima wa hekalu
 - Na si vigumu kuelewa jinsi hiyo ingeanzisha taaluma ya ulimwengu ya mwanaume

- Hebu fikiria jinsi dunia ingemjibu kiongozi wa dunia ambaye angeweza kuleta amani katika Mashariki ya Kati kati ya Wayahudi na Waarabu?
- Lakini ni wazi kwamba Yesu ndiye nguvu ya kweli hapa...ni kuvunja kwake muhuri ndiko kunakofanya amani ije, ingawa kwa muda tu
- Ni nini kingine tunachoweza kujifunza kutoka kwa maandiko kuhusu mtu huyu anayeuingiza ulimwengu katika Dhiki?
 - Biblia inampa kiongozi huyu wa ulimwengu anayekuja majina mbalimbali, kuanzia uzao wa Nyoka hadi pembe ndogo, hadi mkuu, hadi yule mhalifu.
 - Lakini cheo tunachokijua zaidi ni kile ambacho Mtume Yohana alitupa katika barua zake.
 - Yohana anamwita mtu huyu Mpinga Kristo, au *antichristos* ambayo ina maana ya mtu anayempinga Kristo
 - Kwa kuzingatia jinsi Biblia inavyoelezea mhusika huyu kwa njia nyingi tofauti, tunahitaji kuchukua muda kuelewa yeye ni nani
 - Hata Yohana mwenyewe anatumia neno mpinga Kristo kwa angalau njia kadhaa tofauti
- Kwa hivyo tuanze na neno maarufu la John

1Yohana 2:22 Ni nani aliye mwongo ila yeye akanaye ya kuwa Yesu ni Kristo? Huyu ndiye mpinga Kristo, yeye amkanaye Baba na Mwana.

- Katika marejeleo haya, Yohana anafundisha kwamba mtu anayemkana Yesu kuwa ndiye Kristo ndiye mpinga Kristo
 - Kwa hiyo kusema Yesu si Masihi ni kumpinga Kristo, na kwa maana hiyo kila mtu anayempinga Yesu ni aina ya mpinga Kristo.
 - Hii ndiyo sababu Paulo anawaelezea wasioamini kama maadui wa Kristo hadi tutakapopatanishwa kwa neema.
 - Au kama Yesu asemavyo kwamba wale wasio pamoja naye wanampinga
 - Kila mtu anayemkana Yesu kama Bwana anatenda kama mpinga Kristo
 - Ndiyo maana katika toleo langu la Kiingereza, watafsiri walichagua kutotumia herufi kubwa ya neno mpinga Kristo katika kifungu hiki.
 - Walijua John alikuwa akizungumza kwa ujumla
 - Walielewa kwamba hakuwa akizungumzia Mpinga Kristo
 - Ifuatayo hebu tuangalie kutajwa kwingine kwa John

1Yohana 2:18 Watoto, ni wakati wa mwisho; na kama vile mlivyosikia kwamba mpinga Kristo yuaja, hata sasa wapinga Kristo wengi wamekwisha kuwapo. Kwa sababu hiyo tunajua ya kuwa ni wakati wa mwisho.

- Katika kifungu hiki Yohana anatumia marejeleo ya umoja na wingi kwa mpinga Kristo
 - Kwanza kabisa, watafsiri wanapaswa kutumia neno Mpinga Kristo kwa herufi kubwa, ingawa si tafsiri zote zinazofanya hivyo
 - Huyu si mpinga Kristo yule yule kama yule Yohana aliyemtaja katika mstari wa awali kwa sababu hapo alisema wapinga Kristo wengi walikuwepo.
 - Yeyote anayekana Yesu kuwa Kristo ni mpinga Kristo kwa maana hiyo
 - Lakini hapa Yohana anasema Mpinga Kristo anakuja lakini hakuwapo uwanjani bado
 - Huyu ni mpinga Kristo wa pekee - mtu ambaye kanisa liliambiwa limtarajie
 - Lakini katika mfano wa pili neno hilo linakuwa wingi tena, na Yohana anasema tayari kuna wapinga Kristo wengi duniani.
 - Rejea hii inafanana na ile ya awali: watu wanaomkana Yesu kuwa ndiye Kristo ndio wapinga Kristo wa ulimwengu wetu.
 - Lakini Yohana anasema ukweli kwamba watu hawa wapo ni uthibitisho kwamba tuko katika saa ya mwisho, au katika nyakati za mwisho.
 - Uwepo wa watu wengi wanaomkana Yesu kama Kristo ni uthibitisho gani kwamba tuko katika saa ya mwisho?
 - Kwa sababu wakati wa Daudi au Sulemani au Isaya au Danieli, usingeweza kukataa kwamba Yesu alikuwa Kristo
 - Hakuna aliyemjua Masihi alikuwa nani, kwa hiyo ilikuwa vigumu kumpinga
 - Huwezi kukataa kwamba Yesu wa Nazareti ndiye Kristo hadi Yesu wa Nazareti ajulikane
 - Lakini baada ya Masihi kufunuliwa, waandishi wa Agano Jipya wanasema tuko katika Siku za Mwisho
 - Na katika siku hizi za mwisho, tunaweza kuwa na wapinga Kristo - wale wanaomkana Yesu kuwa Kristo
 - Na hatimaye, tutakuwa na mtu mmoja anayempinga Kristo kwa njia ya kipekee na kwa nguvu ya kipekee.
 - Mtu huyu mmoja atakuwa Mpinga Kristo
- Kwa hiyo kuna Mpinga Kristo anayekuja na wakati huo huo tuna wapinga Kristo wanaomkana Yesu kuwa Kristo
 - Hilo linatuacha na matamshi machache ya mwisho ya John

1Yohana 4:3 Na kila roho isiyomkiri Yesu haitokani na Mungu. Na hii ndiyo roho ya mpinga Kristo ambayo mmesikia kwamba yaja; na sasa imekwisha kuwako duniani.

2Yohana 7 Kwa maana wadanganyifu wengi wametokea duniani, wasiokiri ya kuwa Yesu Kristo yuaja katika mwili. Huyu ndiye yule mdanganyifu na mpinga

Kristo.

- Yohana sasa anataja roho ya mpinga Kristo, roho iliyoko duniani sasa na inayokuja, anasema
 - Roho hii ndiyo chanzo cha kila mtu asiyekiri kwamba Yesu anatoka kwa Mungu
 - Tunajua kwamba roho ya mtu ambaye hakiri Yesu kama Kristo imeharibika, imeanguka, na kwa hivyo haiamini.
 - Na ni roho gani nyingine inayohusika na kusababisha kutokuwa tayari kuamini ukweli, sasa na katika siku zijazo?
 - Tazama mstari wa pili kutoka 2 Yohana 7 ili kupata jibu lako
 - Wadanganyifu wengi wametokea duniani, lakini kuna Mdanganyifu mmoja na roho ya Mpinga Kristo.
 - Ni wazi kwamba Yohana anazungumzia Shetani, ambaye ni roho ya mpinga Kristo, sasa na katika siku zijazo.
 - Leo Shetani ni roho ya mpinga Kristo kwa maana kwamba Shetani anawajibika kwa kuzalisha kizazi baada ya kizazi cha wanaomkataa Mungu.
 - Sasa kwa kuwa Kristo amefunuliwa, Shetani ana shabaha maalum kwa ajili ya kukataa kwao
 - Kwa hivyo anafanya kazi katika mioyo ya wana wa uasi, kama Paulo anavyowaita wasioamini, hivyo watampinga Mungu kwa kumpinga Kristo.
 - Anaongoza ulimwengu kukana kwamba Yesu ndiye Kristo
 - Lakini katika siku zijazo, Shetani pia atakuwa roho anayehusika na kumwinua mtu mmoja juu ya wengine wote katika kumpinga Kristo.
 - Paulo atuambie atafanya nini mtu huyu atakapokuwa madarakani

[2The. 2:3](#) Mtu awaye yote asiwadanganye kwa njia yoyote; maana haiji, usipokuja kwanza ule ukengeufu; akafunuliwa yule mtu wa kuasi, mwana wa uharibifu; [2The 2:4](#) yule mpingamizi, ajiinuaye nafsi yake juu ya kila kiitwacho Mungu ama cha kuabudiwa; hata yeye mwenyewe kuketi katika hekalu la Mungu, akijionesha nafsi yake kana kwamba yeye ndiye Mungu.

- Paulo anasema kwamba siku ya Bwana - au Dhiki - haitakuja isipokuwa yule mtu wa uasi-sheria afunuliwe, mwana wa uharibifu.
 - Anaitwa mwana kwa sababu yeye ni mwana au uzao wa Shetani
 - Na anajiinua juu ya kila kinachoitwa mungu au kitu kingine chochote cha kuabudiwa
 - Hiyo ina maana kwamba atadai kuwa mungu zaidi ya Muhammed, Buddha, au mungu mwingine yeyote wa kipagani
 - Hatimaye, anaketi katika hekalu la Mungu, akijionyesha kuwa Mungu

- Sasa tunaona baadhi ya mada zikiungana, kwa sababu hii inatukumbusha kile Danieli 9 alichotuambia
- Mtu huyu huyu atakuwa na jukumu la kuruhusu dhabihu kuanza tena kwenye mlima wa hekalu
- Hilo linasababisha Israeli kujenga hekalu, ambalo Eliya amesaidia kulitia moyo taifa hilo kutumia
- Lakini Danieli alituambia katika 9:27 kwamba mtu huyu, aliyepatanisha makubaliano na Israeli, atarudi nyuma kwenye makubaliano yake baada ya miaka 3.5.
 - Na Paulo anasema ataamua wakati huo kwamba yeye ni mungu, kwa hivyo hata anaketi katika hekalu la Israeli
 - Tutajifunza wakati huu baadaye katika somo letu, lakini kwa sasa tunahitaji tu kuelewa jinsi mtu huyu alivyopata mamlaka.
 - Anaanza Dhiki kama mtu aliye nje ya mamlaka lakini mwenye uwezo wa kugeuza mambo
 - Na anayeungwa mkono na adui mwenye nguvu sana, si mwingine bali Shetani mwenyewe.
- Mwisho wa mtu huyo pia umetabiriwa na Danieli, kwa kuwa tunajua kwamba ataangamizwa na kuwasili kwa Yesu mwishoni mwa kipindi cha miaka saba.
 - Paulo anathibitisha hili katika sehemu nyingine ya 2 Wathesalonike

2THE. 2:5 Je! Hamkumbuki ya kuwa wakati nilipokuwapo pamoja nanyi niliwaambia hayo?

2THE. 2:6 Na sasa lizuialo mnalijua, yule apate kufunuliwa wakati wake.

2 Wathesalonike 2:7 Maana ile siri ya kuasi hivi sasa inafanya kazi; lakini yuko azuiaye sasa, hadi atakapoondolewa.

2The. 2:8 Hapo ndipo atakapofunuliwa yule mwasi, ambaye Bwana Yesu atamwua kwa pumzi ya kinywa chake, na kumwangamiza kwa dhihirisho la kuja kwake;

2Thes. 2:9 kuja kwa yule mwasi ni kazi ya Shetani, atumiaye uwezo wote, ishara na ajabu za uongo;

- Kuna Mzuiaji duniani anayezuia kuibuka kwa Mpinga Kristo
 - Roho Mtakatifu anasimama kati ya Shetani na hamu yake ya kumwinua Kristo wa uongo ambaye kupitia kwake adui anaweza kupata ibada ya ulimwengu.
 - Kusudi la Mungu la kusababisha Roho Wake kukaa ndani ya mwamini wakati wa enzi ya Kanisa ni kwa kiasi fulani matokeo ya hitaji la kumzuia Shetani
 - Kabla ya Kristo kufichuliwa ndani ya mwanadamu Yesu, Shetani hakuwa na taarifa za kutosha kutoa
 - Hivyo basi, huduma ya Roho Mtakatifu kuishi ndani ya mwamini haikuhitajika ili kuzuia kuibuka kwa Mpinga Kristo

- Hakuweza kujiweka mahali pa Kristo hadi pale Kristo alipofunuliwa ambapo Shetani angeweza kuiga madai yake bandia.
 - Shetani amekuwa akingoja kama ulimwengu wote kuona Kristo akifunuliwa
 - Na sasa kwa kuwa Kristo amekuja, Kanisa linafanya kazi kama kizuizi cha kumzuia Shetani asiudanganye ulimwengu kwa kutumia mpinga Kristo
- Hii pia inatuambia kwamba Kanisa halitakuwa katika nafasi ya kumtambua mtu huyu.
 - Hatupaswi kuzunguka-zunguka tukiendeleza shutuma za uongo kwamba kila kiongozi mpya wa kisiasa duniani ndiye Mpinga Kristo
 - Maandiko yanasema hatafunuliwa hadi Mzuiaji atakapoondolewa
- Kwa hivyo Shetani analenga kuiga kifo na ufufuo wa Kristo
 - Lakini Roho Mtakatifu anayekaa ndani ya Kanisa anazuia mpango wake hadi Roho na Kanisa vitakapoondolewa.
 - Wakati huo, yule mwovu ataonekana duniani kulingana na shughuli na nguvu za Shetani.
- Kwa kushangaza, kuibuka kwa "mpatanishi wa amani" wa Mashariki ya Kati anayeungwa mkono na Shetani kunasaidia tu kuleta kinyume cha amani duniani.

Ufunuo 6:3 Na alipoufungua mhuri wa pili, nikamsikia yule mwenye uhai wa pili akisema, Njoo!

Ufunuo 6:4 Akatoka farasi mwingine, mwekundu sana, na yeye aliyempanda aliruhusiwa kuiondoa amani katika nchi, ili watu wauane, naye akapewa upanga mkubwa.

- Kama muhuri wa kwanza, kufunguliwa kwa muhuri wa pili kunamletea Yohana maono ya farasi mwingine, bila shaka, ingawa farasi wa rangi tofauti.
 - Farasi huyu anaashiria kitu tofauti, ingawa inaonekana haraka sana kwamba alama hizo zimeunganishwa
 - Farasi mweupe wa kwanza na mpanda farasi aliashiria kuwasili kwa Mpinga Kristo kwenye jukwaa la dunia
 - Na iliwasilisha athari ya awali ya mtu huyo...alipata mamlaka kwa kutishia vita na kuwatisha viongozi wengine
 - Farasi alikuwa ishara ya kuwasilisha kuwasili kwa kitu, au katika hali hii mtu
 - Vile vile, farasi wa muhuri wa pili pia anawasilisha kuwasili kwa kitu duniani
 - Lakini ukweli kwamba ni farasi mwingine unaonyesha tunapaswa kuwaona farasi hawa kama wameunganishwa
 - Kwingineko katika mihuri na hukumu zingine za Ufunuo, hatuoni alama zikirudiwa lakini zinarudiwa hapa
 - Kwa hiyo tunapaswa kujiuliza swali la "farasi" hawa wana uhusiano gani?

- Farasi wa pili ni mwekundu, rangi ya damu, na katika mstari wa 4 tunaambiwa kwamba athari ya farasi huyu na mpanda farasi ni kuondoa amani duniani.
 - Kwa hiyo kama farasi wa kwanza, farasi wa pili alikuwa na mpanda farasi mmoja wakati huu akiwa amebeba upanga.
 - Na tunajua kuna mpinga Kristo mmoja tu katika Dhiki Kuu, kwa hiyo hilo linatufanya tuhitimishe kwamba mpanda farasi huyu wa pili si mtu wa pili.
 - Ni mtu yule yule tuliyemwona kwenye farasi wa kwanza: Mpinga Kristo
- Kwa hiyo kupanda kwa mamlaka kwa Mpinga Kristo kunaendelea kwa kila muhuri mpya
 - Muhuri wa kwanza ulimleta kwenye jukwaa la dunia akiwa na tishio la vita
 - Na sasa muhuri wa pili umetekeleza tishio hilo huku vita halisi vikianza
 - Wanaume wanauana, vita vinapozuka duniani, kwa hivyo hii ni Vita vya Pili vya Dunia, maumivu mapya ya kuzaliwa
- Kimantiki, inafuata kwamba mtu anayekuja akishinda na kushinda huanzisha vita
 - Lakini tunaelewa matukio haya yanadhibitiwa mbinguni na Bwana anapofungua mihuri
 - Kwa hivyo muhuri wa pili ni picha ya pili ya Mpinga Kristo anapoimarisha mamlaka na kuanza kushtaki vita dhidi ya ulimwengu
 - Anaongoza ulimwengu katika vita vilivyoenea na umwagaji damu, na bila shaka tunajua vita huleta nini...
- Wakati mwingine tutahitimisha mihuri na kuendelea hadi Sura ya 7